

Nozare: kazkopība piena nozare

Aizpildīja: Kristīne Piliena

Izpildē piedalījās eksperti: Raimonds Meldersis, Aija Rence, Rota Viļuma

Organizācija Latvijas kazkopības biedrība

Nozares mērķis

Palielināt kazas piena produktu apjomus un sortimenta dažādību,

Sadarbībā ar kādu no govju piena pārstrādes uzņēmumiem izveidot kazas piena pārstrādes līniju vai arī veidot jaunu pārstrādes uzņēmumu,

Veicināt savstarpēju kooperāciju produkcijas piegādei mazumtirdzniecībai un vairumtirdzniecībai

Palielināt ganāmpulkus ar Alpu un Zānes kazu šķirnes kazām (60% no kopējo kazu māšu skaita)

Palielināt produkcijas apjomus līdz eksporta līmenim

Attīstīt gaļas kazu nozari

Attīstīt selekcijas darbu – tuvākajos 4 gados palielināt piena produktivitāti līdz 600 l noslēgtā laktācijā.

Saražotās produkcijas apjomi, nozares jauda (tagad un iespējamā). Nozares potenciāla analīze. Izaugsmes iespējas nozarē

Uz 01.07.2012 Latvijā reģistrētas 14432 kazas, no kurām 11976 ir sievietes kārtas dzīvnieki. Dzīvnieki ir izvietoti 2888 ganāmpulkos.

Lielākais ganāmpulku īpatsvars ir ganāmpulki, kuros atrodas no 1- 5 kazām, t.i. 2411 ganāmpulki, kuros ir izvietoti 5418 dzīvnieki.

Ganāmpulki ar 6- 20 kazām ir 417, kuros ir izvietoti 3899 dzīvnieki. Ganāmpulki ar 21- 100 ir 48 ganāmpulkos, kuros ir izvietoti 2177 dzīvnieki, virs 100 dzīvniekiem ir izvietoti 11 ganāmpulkos, kuros atrodas 2005 dzīvnieki.

2011.gadā Latvijā ar piena kazu pārraudzību nodarbojās 24 saimniecības, no kurām 8 šķirnes saimniecības. Populārākās piena kazu šķirnes : Latvijas kaza, Zānes kaza, Vācu baltā dižciltīgā un Alpu kazas.

Pēc pārraudzības rezultātiem 2011. Gadā vidējais kazu atnešanās pirmā laktācijā 20,7 mēneši, cietstāves periods 63 dienas, slaukšanas dienas 290. Piena produktivitāte kazām – izslaukums 522 kg, piena tauku saturs 3,81%, olbaltumvielu saturs 3,14%, SŠS 1023.

Nemot vērā kazu vidējo produktivitāti un populācijas produktivitāti, 2011. gadā Latvijā saražotas apmēram 243 t kazas piena. Tā kā Latvijas klimats ir piemērots kazu audzēšanai, augsnes piemērotas lopbarības ražošanai, vienas kazas gada izmaksas ir mazākas par govju izmaksām attīstot nozari tas dotu iespēju cilvēkiem laukos gūt papildus ienākumus, rastos jaunas darba vietas. Izaugsmes iespējas

<p>ir ļoti lielas (turpināt attīstīt piena kazu nozari, jaunas iespējas ir attīstīt gaļas kazu nozari). Nozares potences nav izsmeltas. Lai veicinātu produkcijas eksportu, slaucamo kazu skaits ir jāpalielina vismaz 3 reizes, t.i. tekošā gadā ir jābūt 15000 slaucamām kazām, kuras ir izvietotas vidēji lielos (50 – 100 kazas), lielos (100 – 200 kazas) ganāmpulkos.</p>	
<p>Neizsmeltas potences: Produktu ražošanā, Piena ražošanas jaudas palielināšanā, Inovatīvu produktu ražošana, Konkurētspējīga produktu cena ar citām ES dalībvalstīm</p>	<p>Ļoti daudz ganāmpulku, kuros kazu skaits ir no 1- 5 dzīvniekiem. Tas neveicina nozares attīstību, jo šādās saimniecībās piens tiek patērēts pašpatēriņam, dzīvnieku produktivitāte netiek uzskaitīta. Saimniecības ir ļoti sadrumstalotas. Raksturojot izvēlēto piena kazu šķirni, tad šķirnes produktivitāte ekonomiskai izaugsmei nav konkurētspējīga. Izaugsmes iespējas ir bremsētas, jo trūkst finansējums attīstībai.</p>
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: Jāpalielina ražošanas apjomi, lai varētu produkciju arī eksportēt. Jāveicina laukos jauniešu iesaiste darboties šajā nozarē. Lai veicinātu nozares attīstību ir jāveido (jāattīsta) vismaz viens piena pārstrādes uzņēmums ar reģionālu piena savākšanas punktiem. Ļoti liela novērojama izaugsmes potences neizmantošana (produkcijas ražošana, inovatīvu produktu ražošanā, produktu eksportēšanā).</p>	
<p>Konkurētspēja</p>	
<p>Konkurenci veido govju piena ražotāji. Govju piens ir lētāks nekā kazas piens, līdz ar to kazu ganāmpulki valstī strādā uz salīdzinoši nelielu tirgus nišu. Galvenie konkurētspējas virzieni iekšējā tirgū ir starp piena ražotājiem, gaļas ražotājiem, produktu cena, ar importēto kazas piena produktu dažādību un cenu. Konkurētspējīga saimniekošana, konkurētspējīgas produktu cena iekšējā tirgū un eksportam. Konkurētspēja mainās atkarībā no lopbarības cenas, ražošanas izmaksām.</p>	
<p>Raksturojot Latvijas kazkopības nozares attīstību, tad tā ir vislabāk attīstīta starp Baltijas valstīm. Sakārtots selekcijas darbs, produkcijas atpazīstamība arī ir ievērojamāka. Vietējā tirgū starp pašiem nozarē strādājošiem būtiska konkurence, kas kādam no ražotājiem traucētu attīstīties nav novērojama, jo pašreiz esošie uzņēmumi strādā ar saviem izveidotiem produktiem.</p>	<p>Attīstot saimniecību pirmos gadus ir ļoti lieli izdevumi. Pārsvārā šādos gadījumos saimniecībām nākas nodarboties ar papildus ienākumiem, jo saimniecības, kuras nav parādījušas dzīvotspēju – bankās kredītu nepiešķir. Saimniecībās lielais roku darbs ir šķērslis ekonomiskai izaugsmei. Zems piena izslaukums sadārdzina piena pašizmaksu.</p>
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: Ganāmpulkos ir jāveicina audzēt tādas piena kazu šķirnes, kurām piena produktivitāte laktācijā ir virs 700 kg, saimniecībām ir savstarpēji jāveicina kooperācija produktu pārdošanai, piena ražošanā un tās pārdošanai pārstrādei. Jāveicina dažādi pasākumi produkcijas reklamēšanai.</p>	

Sagādes tirgus un patēriņa tirgus analīze

Saražotā produkcija tiek piegādā Latvijas tirgiem, mazumtirdzniecības veikalos, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem. Raksturojot saražotās produkcijas cenu – tā konkurē starp Baltijas un tuvākām ES valstīm. Vidējā siera cena – 7,00 Ls/kg, pasterizēts piens 0,80 – 1,20 Ls/l Ekskluzīvs produkts. Produkts vērst noteiktam, nelielai tirgus videi.

Potences produktu piedāvāt lielākam Latvijas tirgum, nav apzināti visi kazu piena produktu ražotāji, Pieaug pieprasījums pēc kazas piena produktiem,

Neliela iekšējā tirgus niša. Produktu iepirkuma daudzums ir nevienmērīgs, daudzums vienā reizē ir neliels. Informācija par Latvijā saražoto produkciju ir ļoti minimāla, vai nekonkrēta. Tirgus ir pārklāts nevienmērīgi. Kazu piena produktu patēriņš netiek uzskaitīts. Ziemas periodā trūkst produkcija, jo pārsvarā kazas decembra, janvāra un februāra mēnešos pienu neražo. Iestājoties piena iepirkuma cenu krīzei vadošajās ES valstīs, kur (Francija, Grieķija, Nīderlande) visvairāk audzē kazas, Latvijas tirgū novērojams kazas piena produktu pārprodukcija.

Ieteikumi, darāmie darbi: realizācijas vietu izveide un labiekārtošana, tai skaitā arī ir jāveido ražošanas, pirmapstrādes un pārstrādes vietas. Produkcijas piegāde izglītības (iesaistīties Skolas piena programmā), sociālās aprūpes, veselības veicinošām iestādēm. Kazas piena produktu piegāde sabiedriskās ēdināšanas vietām un mazumtirdzniecības veikalos.

Resursi, līdzekļi, cilvēki, nodarbinātība, zemes enerģija. Resursu izmaksas

Pamatā saimniecībās nodarbināti ir saimniecības īpašnieki un viņu ģimenes. Saimniecībās virs 50 kazām uzņēmumi izmanto strādniekus gabaldarba veikšanai. Patstāvīgi darbinieki ir reģistrēti z/s Līvi, SIA LTD Līcīši uzņēmumos. Raksturojot zemes resursus – uz vienu hektāru var izturēt vidēji 10 dzīvniekus,

Saimniecībās zemes bilance pret kopējo dzīvnieku skaitu ir pietiekoša. Saimniecībās telpu platība ir pietiekoši lielas, lai varētu palielināt dzīvnieku skaitu,

Visi vajadzīgie resursu līdzekļi pamatā ir ļoti ierobežoti, dārgi vai arī trūkst. Galvenie resursi, kas pietrūkst – finanses, lai modernizētu saimniecību, kvalificēti strādnieki. Zemes enerģija netiek pilnībā izmantota. Pamatā saimniecībās ir ilggadīgie zālāji, dabīgās pļavas, kuras ir mazražīgas.

Ieteikumi, darāmie darbi: Ir jāveido ekonomiski izdevīgi ganāmpulki, kuros atmaksājas nodarbināt strādniekus, ir jāveicina saražot lētāku lopbarību. Jāveicina pilnvērtīgāku zemes enerģijas izmantošanu. Nozare jāpopulārizē jauniešu vidū.

Pieredze, zināšanas, informācija, izglītība

Izglītojošo informāciju iegūst Biedrības rīkotajos pasākumos, sadarbībā ar LLKC un Lauku tīklu tiek rīkoti izglītojošie semināri,

<p>izmantojot ES atbalstu un Valsts atbalstu iespējas izglītoties citās ES dalībvalstīs un sadarbība ar citām organizācijām ES valstīs. Informācijas publicēšana interneta vidē, dažādos žurnālos.</p>	
<p>Pašreiz kazkopju pieredze un zināšanas balstās tikai uz savas ikdienā gūtās darba pieredzes. Informāciju kazkopji iegūst LLKC rīkotajos pārraudzības semināros, biedrības rīkotajos pasākumos, savstarpēji komunicējot ar biedrības biedriem, kazkopjiem. Lielākā vērtība, ko kazkopji ir guvuši, tie ir mācību braucieni uz Vāciju un Franciju</p>	<p>Trūkst vadošo speciālistu nozarē. Lauksaimniecības skolās izglītības programmas kazkopības nav iekļauta, kā nozare, par kuru būtu jāmāca jauniem lauksaimniekiem. Ļoti trūkst zinātnisko pētījumi par kazas pienu un to produktu kvalitāti, dzīvnieku audzēšanu un slimībām.</p> <p>Trūkst papildus finansējums izglītojošu pasākumu organizēšanai. Izdales materiālu sagatavošanai un iespiešanai.</p>
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: Jauno lauksaimniecības speciālistu izglītošana kazkopībā, kazkopju apmācības un izglītošanas programmu īstenošana teorētisko un praktisko zināšanu ieguvei. Demonstrējumu un prakšu saimniecības izveidošana, kurās varētu apgūt praktiskās zināšanas nozarē un būtu arī sabiedrības izglītošanas vieta. Esošo speciālistu kompetences paaugstināšana. Informatīvie pasākumi par kazkopību un tās produktiem. Lai veicinātu nozares popularizēšanu un produkcijas atpazīstamību. Nepieciešams speciālistu stažēšanās citās ES valstīs. Sadarbībā ar zinātniskiem institūtiem ir jāattīsta pētniecība par kazas pienu un to produktiem, to kvalitāti, dzīvnieku ēdināšanu u.c. Jāatjauno finansējums vadošo speciālistu izglītošanai, pieredzes apmaiņas braucieniem uz ES valstīm,</p>	
<p style="text-align: center;">Finanšu pieejamība, peļņas iespējas nozarē (atbalsts, kredīti)</p> <p>Uzņēmuma iekrātie līdzekļi, bankas atbalsts, Valsts atbalsts kazkopības nozarē, ES atbalsts. Galvenie peļņas ietekmējošie faktori: saražotās produkcijas pašizmaksa un iespējamā cena par kādu produktu var realizēt vietējā tirgū.</p>	
<p>Galvenie finanšu ienākumi ir no: pārdotā produkcija, valsts atbalsts, ES atbalsts, kredīti. Sakārtojot saimniecības saimniekošanas metodes ir iespējams izveidot peļņas nesošu saimniecību. Svarīgākie faktori, kas ietekmē saimniecībā peļņu – dzīvnieku produktivitāte, ganāmpulkā dzīvnieku skaits, lopbarības sagatavošanas izmaksu samazināšana, lietderīga darba spēka izmantošana, jāsamazina roku darbs, jāievieš saimniecībās modernas mehanizētas iekārtas.</p>	<p>Zemie ienākumi no nozares, bremzē bankas pozitīvo lēmumu par kredītu piešķiršanu. Nav uzkrāts pietiekošs finanšu kapitāls, lai bez bankas un citiem atbalstiem no ārpusē varētu modernizēt saimniecības par pašu līdzekļiem, trūkst brīvi līdzekļi saimniecības modernizēšanai, patreizējā dzīvnieku produktivitāte nav konkurētspējīga</p>
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: Valstij ir jācīnās par ES atbalstu kazām – atbalsts noganīšanā, labas prakses saimniekošanu, valsts atbalsts saimniecībās kurās tiek veikts ciltsdarbs. Sniegt valsts garantijas kredīta saņemšanai. Jāturpina piešķirt Valsts un ES atbalsts nozarei. Jāpalielina produktīvāku piena kazu šķirnes dzīvnieku skaits.</p>	

Loģistika/Mārketingis	
<p>Nozares attīstībai un kazkopības produkcijas atpazīstamībai tiek organizēti dažādi pasākumi, kuros tiek piesaistīti masu mediji – prese, televīzija, radio, lai popularizētu nozari. Nozares popularizēšanas loģistika ir vērsta tā, lai par to masu medijos tiktu runāts periodiski visu gadu. Produkcijas atpazīstamībai loģistika ir veidotā tā, lai pircējs pēc iespējas mazāk maksātu par produkta nonākšanu viņa grozā. Daudzas saimniecības ir iesaistījušās lauku tūrismā kur savu produkciju reklamē un pārdod neizejot no sētas.</p>	<p>Trūkst finansējums nozares popularizēšanai, produkcijas popularizēšanai</p>
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: mārketinga pasākumi kazu produkcijas reklamēšanai, noteikt lokālos kazkopības produktus valsts mērogā un to piedāvājums eksportam. Nozares dalība gadatirgos un izstādēs. Informatīvo reklāmas materiālu izstrāde un izplatīšana. Jāattīsta atpazīstamības zīmols.</p>	
Jaunumi/inovācijas	
<p>Attīstīt dažādu kazu produkcijas izmantošanas virzienus (gaļas, piena), piena pārstrādes uzņēmuma veidošana.</p>	
<p>Pašreiz valstī tiek attīstīta piena nozare. No kazas piena galvenokārt tiek ražoti dažādi mīkstie un puscietaie sieri. Piedāvājuma klāstā ir vairāk par 30 dažādiem sieriem. Inovatīvi produkti, kas tiek ieviesti nozarē – piena izmantošana parfimērijas ražošanā, sviesta ražošanā, izmanto kā izejvielas konditorejā. Paralēli piena produktiem tiek attīstīta arī kazas gaļas nozare,</p>	<p>Ieviešot jaunus, inovatīvus produktus ir jārēķinās ar augstām izmaksām, ko ne visas saimniecības var atļauties.</p>
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: Jāattīsta gaļas kazu nozare, jāveicina jaunu produktu piedāvāšana patērētājiem. Piena pulvera ražošana, piena izmantošana kosmētikas ražošanā, zāļu ražošanā</p>	
Atrašanās vieta, ģeogrāfiskais aspekts, izvietojums teritorijā	
<p>Kazas ir izvietotas visā Latvijas teritorijā. Lielākais dzīvnieku skaits pēc V/A LDC reģistriem ir reģistrētas : Gulbenes novads – 754, Madonas novads – 758, Rēzeknes novads – 659, Talsu novads- 535, Smiltenes novads - 624, Kandavas – 352, Kuldīgas – 391,</p>	
<p>Dzīvnieki ir piemēroti Latvijas klimatam un var audzēt visā valsts teritorijā.</p>	<p>Ļoti sadrumstaloti sīki ganāmpulki, kas pārklāj visu Latvijas teritoriju. Nav izteikts reģions, kur kazkopības nozare būtu attīstīta. Esošos reģionos lielais dzīvnieku skaits rodas tāpēc, ka vienā vai divos ganāmpulkos dzīvnieku skaits ir vairāk par 200</p>

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

	dzīvniekiem.
Ieteikumi, darāmie darbi: Ir jāveicina reģionāla nozares attīstība. Pamatganāmpulkam ir jābūt lielākiem 50 -100 dzīvniekiem. Lieliem ganāmpulkiem ir jābūt koncentrētākiem vienā apvidu līdz 20 km attālumam.	
Pašizmaksa, cena, kvalitāte	
Atkarībā no saimniekošanas veida, saimniecības attīstības un lieluma 1 litra pašizmaksa svārstās no 0,35Ls līdz 0,43 Ls. Piena iepirkuma cena 0,27 līdz 0,35. Ja saimniecība pienu pārdod pa tiešu patērētājam, tad piena cena svārstās no 0,80 Ls līdz 1,50 Ls	Nav noteikts nacionālā līmenī kazas piena standarts. Ļoti augsta piena pašizmaksa. Bioloģiskā piena ražošana veicina papildus pašizmaksas dārdzību, bet piena cenai nav starpība starp konvencionāli ražoto pienu.
Ieteikumi, darāmie darbi: Jāpalielina dzīvnieka piena produktivitāte, lai samazinātos piena pašizmaksa.	
Sertifikācija, pārbaudes, licenzēs, pārbaudes un uzraudzība	
Kontrolējošās iestādes: Pārtikas un veterinārais dienests, Valsts ieņēmumu dienests, vides inspekcija, darba aizsardzības dienests, šķirnes audzētāju organizācija, Lauku atbalsta dienests,	
Regulāras kontroles veicina uzņēmuma darba vides sakārtošanu. Sertifikācijas: Bioloģiskas saimniecības sertifikācija, mājražotāju sertifikācija, piena pārstrādes uzņēmumu sertifikācija, šķirnes saimniecības sertifikācija; Pārbaudes: Pārtikas veterinārā dienests, vides pārvalde, augu aizsardzības dienests, Lauku atbalsta dienests, šķirnes audzētāju organizācija, darba inspekcija, Valsts ieņēmumu dienests Pārbaudes un uzraudzība: valsts kontrolējošās iestādes uzņēmums uzrauga atbilstoši MKN. Pārbaudes tiek veiktas pamatojoties uz atlases principa, pēc pieprasījuma vai sūdzības izskatīšanu, plānotās, ko nosaka MKN, saimniecības sertifikācijas kārtība, lai saņemtu valsts vai ES atbalstu. Pārbažu skaits – Bioloģiskās saimniecības institūcija – ne retāk kā 1 reizi gadā, Pārtikas veterinārais dienests – ražotāji, mājražotāji (ne retāk kā 4 reizes gadā),	Ļoti daudz pārbaudes un uzraudzības iestādes. Vidēji patērētais laiks vienai pārbaudei ir 2 – 3 stundas. Kontrolējošā informācija nākas reģistrēt vairākos žurnālos (informācija dublējās). Pārbaudes un uzraudzība traucē ikdienas darbu, sertifikācija un licenzēšana ir ļoti lielas nodevas.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2012. gada 27. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2012/16, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

<p>Šķirnes audzētāju organizācija – ne retāk kā 1 reizi gadā, Valsts ieņēmuma dienests: pēc atlasas principa, PVN uzņēmumi saņemot nodokļu atmaksas – fiziskā vai vizuālā kontrole, Vides kontrole: atkarībā no dzīvnieku skaita – fiziska vai vizuālā kontrole – 1 reizi gadā</p>	
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: Jāsamazina sertifikācijas, pārbauzu un uzraudzības slogs. Jāsamazina informācijas reģistrēšanas dublēšana.</p>	
<p>IT komunikācija</p>	
<p>Aptaujātās saimniecībās 98 % ir nodrošinātas ar datortehniku un ir interneta pieslēgums. Ieviešot IT tehnoloģijas samazinās laika resursu un finansionāli izdevumi. Galvenās iestādes ar ko ir iespējams sazināties un nodot elektronisku informāciju ir Valsts ieņēmuma dienests, Lauku atbalsta dienests, V/A Lauksaimniecības datu centrs,</p>	<p>Lauku apvidos interneta pieslēgums ir ļoti lēns, kas traucē normālu darbu. Jaunas sistēmas apgūšana ir darbietilpīgs laika process. Neraugoties uz IT modernizēšanu, saglabājas ļoti daudz dokumenti, kas ir jāraksta.</p>
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: Ir jāveicina aktīvāka elektronisko ziņu nodošana valsts iestādēs, jāizveido moderna saimniekošanas datorprogramma „Kazkopība”</p>	
<p>Sadarbība LV/ES Eksports, imports</p>	
<p>Nozares uzņēmumi galvenokārt sadarbojas ar valsts iestādēm sniedzot informācijas pēc pieprasījumu. Sadarbojas ar vairākām sabiedriskām organizācijām – tūrisma, lauksaimniecības apvienības, šķirnes audzētāju organizācijām u.c.. Saražoto produkciju pārdot vietējā tirgū. Saražotās produkcija ir eksportēta uz Igauniju, Dāniju un Lietuvu. Pašreiz šī sadarbība ir apturēta. Interesi par produkcijas eksportu ir izrādījušas Austrumu valstis. Pēdējos gadus no valsts ir eksportēti vaislas dzīvnieki – Lietuva, Baltkrievija, Igaunija, Ukraina. Par dzīvnieku eksportēšanu interesējas Turcija, Krievija. Kazas piena produktu galvenās importētāju valstis ir – Polija, Francija.</p>	<p>Pašreiz eksportēt uz citām valstīm piena izstrādājumus nav iespējams, jo saražotais apjoms ir neliels. Ir pieprasījums eksportēt piena produkciju uz trešajām valstīm, bet uzņēmumu sertifikācija ir ļoti sarežģīta un dārga. Importētie vaislas dzīvnieki ir ļoti dārgi un daudzreiz novērots, ka dzīvnieki ļoti pārdzīvo adaptācijas periodu.</p>

Vaislas dzīvnieki galvenokārt ir importēti no Vācijas, Lietuvas.	
Ieteikumi, darāmie darbi: Jāattīsta sadarbība starp govju piena pārstrādes uzņēmumiem, veikalu tīkliem.	
Politiskie faktori	
Esošā valsts politika kopumā pret kazkopības nozari ir neitrāla. Kazkopībā iesaistītās saimniecības pēc zemju un saimniekošanas rosības iedalās mazās saimniecības. Politiski nav konkrēti un ilgtermiņā noteikts – ka valsts atbalstītu sīkzemniekus.	
	Nesakārtotā Valsts politika lauku attīstībā iepriekšējos gadus ir veicinājis darbaspējīgo iedzīvotāju aizbraukšanu uz pilsētām un ārvalstīm tādejādi arī kazkopības nozarē ietekmējas tā attīstību un produkcijas ražošanas palielināšanos iespējas.
Ieteikumi, darāmie darbi: Ievērojot ES direktīvas un Padomes lēmumus kazkopības nozarē ir vērtīgi ņemama nozare un Valsts nedrīkst atteikties no pienākošiem maksājumiem. Nozare, kura tikai attīstās ir jāsaņem lielāki atbalsti no valsts, un ES atbalsta intensitāte ir jāpalielina.	
Sociālie faktori	
Izglītojot sabiedrību par kazas piena labajām īpašībām uzlabojas sabiedrības attieksme pret nozari.	Esošo saimniecību jaunā paaudze nevēlas turpināt vecāku izvēlēto saimniekošanas nozari, savu nākotnes darbu ar laukiem.
Ieteikumi, darāmie darbi: Sadarbībā ar Nodarbinātības dienestu ir jāveido kvalificēti strādnieki (lopkopēji, slaucēji u.c. lauku strādnieki), kas uz pagaidu laiku aizvieto saimniekus, saimniecībā esošus darbiniekus brīvdienās, slimības gadījumā.	
Ekonomiskie faktori	
Alternatīva nodarbošanos laukos, nodokļu nomaksa valstī, veicina attīstību laukos,	Iedzīvotāju pirktspēja ļoti ietekmē kazu produkcijas pirktspēju, kas ir galvenais ekonomiskais faktors
Ieteikumi, darāmie darbi: Jāveido teritoriāli kooperatīvi, produkcijas nogādei pie patērētājiem (mazumtirdzniecību, vairumtirdzniecību, sabiedriskai ēdināšanai). Ir jāveicina reģionālā attīstība kazkopības nozarē,	
Tehnoloģiskie faktori	
Kazu mehānizētā slaukšana, barības automatizēta izdāle, fermas	
Saimniecībās ir vidēji attīstīts tehniskais nodrošinājums. Svarīgākās iekārtas zemes apstrādei, piena ieguvei, piena pirmapstrādei (dzēsēšanai) ekonomiski aktīvās saimniecībās ir nodrošinātas ar kazu mehānizētu slaukšanas iekārtām. 2 saimniecībās ir uzstādītas modernas piena slaukšanas sistēmas.	Nelielās saimniecībās mazo tehnikas cena ir nesamērīga dārga.

<p>Ieteikumi, darāmie darbi: ražošanas modernizācija kazkopības saimniecības, lai samazinātu ražošanas izmaksas, jāattīsta tādu produktu ražošana, kuriem būtu ilgāks realizācijas termiņš. Lai nopirktā tehnika būtu rentabla būtu jāattīsta savstarpēju saimniecības kooperēšanās tehnikas izmantošanā.</p>	
<p>ES piensums nozares attīstībai</p>	
<p>ES atbalsts fermu modernizēšanai, pievienotās vērtības veicināšanai, tiešie maksājumi par zemes apstrādi, ģenētisko resursu saglabāšana, nozares iesaistīto resursu izglītošanās citās dalības valstīs, Veicinot sadarbību starp citām ES dalību valstīm ir iespēja pieredzes apmaiņas ietvaros izglītoties vadošās valstīs (Vācija, Francija, Grieķija)</p>	<p>Papildus slogs ievērojot nacionālos un ES prasības</p>
<p>Ieteikumi, darāmie darbi: Jābūt atbalstam par platību noganīšanu kazkopībā, saņemot ES atbalstu kazkopības nozare atkarībā no ražotās produkcijas – piens, gaļa, dzīvnieki noganīšanai ir arī jādefinē nacionālā lauksaimniecības likumdošanā.</p>	
<p>Spēkā esošās likumdošanas (nozari regulējoša, nodokļus, grāmatvedību). Nepilnības un traucējoši faktori</p>	
	<p>Nesakārtoti, nepilnīgi izstrādāti likumi, noteikumi ir dažādi interpretējami, kas visbiežāk rada domstarpības starp ražotājiem un uzraudzības un kontroles speciālistiem. Nepilnības saskatāmas dzīvnieku reģistrēšanas sistēmā.</p>
<p>Jāsamazina nodokļu slogs darba spēka algošanā, ļaut iespēju pie atsevišķiem pamatdarbiem dot iespēju strādniekiem sevi pasniegt kā pakalpojuma sniedzēju izmantojot uzņēmuma darba rīkus (piemēram, lopu barošana, kazu slaukšana).</p>	

Sagatavoja: Latvijas kazkopības biedrības

Valdes priekšsēdētāja Kristīne Piliena

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA